

Apunts reforç art grec (inclou vídeos i webs)

Sitio: [Cursos IOC - Batxillerat](#)

Curso: Història de l'art (autoformació IOC)

Libro: Apunts reforç art grec (inclou vídeos i webs)

Imprimido por: Invitado

Día: viernes, 11 de febrero de 2022, 19:52

Descripción

Apunts reforç art grec (inclou vídeos i webs)

Tabla de contenidos

1. Context geogràfic

2. Context històric i cultural

3. Art Prehel·lènic Micènic

4. Art Prehel·lènic Cretenc o Minoic

5. Cultura grega

6. ARQUITECTURA GREGA

6.1. Urbanisme i tipologies arquitectòniques

6.2. Arquitectura religiosa: el temple

6.3. Estructura i tipus de temples

6.4. Ordres arquitectònics grecs

6.5. Arquitectura lúdica i civil

7. ESCULTURA GREGA

7.1. Període arcaic

7.2. Període clàssic

7.3. Període hel·lenístic

8. Ceràmica i moisc

9. Mosaic

10. OBRES PAU - Grècia

11. Presentacions resum

12. Vídeos i webs ampliació art grec

1.Context geogràfic

Geogràficament, Grècia destaca per ser una de les 3 penínsules situades a la mar Mediterrània. Està formada per 3 penínsules:

- la de l'Àtica
- la del Peloponès
- la d'Àsia Menor
- i finalment per un conjunt de més de 300 illes al mar Egeu i Jònic.

Al context geogràfic de l'art grec antic també hi pertanyia

- la part meridional de la península d'Itàlia i l'illa de Sicília; aquest últims territoris eren coneguts com la Magna Grècia.
- també hem de tenir present que posteriorment Alexandre el Gran (i la seva etapa de conquestes) van ampliar els territoris fins al Pròxim Orient.

2.Context històric i cultural

La plenitud de la cultura grega es manifesta des del **segle VII aC - fins les acaballes del segle I aC**, quan Roma absorbeix els darrers regnes sorgits de la fragmentació de l'Imperi d'Alexandre el Gran:

- **2600-1200aC:** L'origen de la cultura grega es contextualitza després de la desaparició de la **cultura minoica o cretenca** (2600-1150 a.C) i la **civilització micènica** (1600-1150 aC). Aquestes dues cultures van influir la cultura grega sobretot en el camp literari i mitològic. Altres influències que va rebre la cultura grega i que foren les bases del seu art, van ser les rebudes del contacte amb cultures orientals com la egípcia o la mesopotàmica.
- **1200aC:** invasió dòrica a la península del Peloponès per part dels pobles provinents del nord de Grècia.. Apareix per tant la **cultura dòrica**.
- **499-479aC:** el poble grec lluita contra el persa en les **Guerres Mèdiques** i vencen. A partir d'aquest moment comença una etapa d'esplendor cultural.
- **431-404aC:** Com a conseqüència de les tensions entre Atenes i la resta de les polis independents s'originen les **Guerres del Peloponès**. Aquestes tensions van generar que hi hagués una decadència econòmica i una inestabilitat que van aprofitar els macedonis (primer el rei Filip II i posteriorment el seu fill Alexandre). Van unir totes les polis gregues i conquerir l'Imperi persa.
- **323aC:** amb la mort d'Alexandre el Gran es va produir la fragmentació de l'imperi macedoni que havien creat. La cultura grega marca les noves ciutats pròsperes com Pèrgam i Alexandria.
- **segle I aC:** Roma absorbeix la cultura grega amb el domini de tot el Mediterrani.

Pel que fa a les etapes que conformen aquest període cronològic, hem de tenir present que les civilitzacions minoica i la micènica es consideren art prehel·lènic.

Etapes en les que es divideix l'art grec

- Període **Geomètric o Fosc** (s. IX-VIII aC)- Fi de la civilització micènica i inici de la grega. Producció limitada a ceràmica pintada amb motius geomètrics i figures de terracota.
- Període **Arcaic** (del s.VII aC al 475 aC) Primers estils arquitectònics.
- Període **Clàssic** (del 475 aC al 323)- Etapa entre les guerres mèdiques contra els perses i Alexandre el Gran, amb el que s'arriba a l'esplendor.
- Període **Hel·lenístic** (del 325 quan mor Alexandre el Gran fins el s.I aC, quan Roma absorbeix tota la cultura grega)- En aquesta etapa es produeix l'expansió territorial de Grècia que conquereix territoris com Egipte o l'Índia, derrotant els perses, eterns enemics. La mort prematura d'Alexandre va acabar amb l'imperi macedoni que es va dividir en diversos regnes, fet que va aprofitar la cultura romana.

Etapes exclusivament referents a l'escultura

Pel que fa exclusivament a l'art i de manera concreta en l'apartat d'escultura, el període clàssic es subdivideix en tres períodes o moments:

- **Període Sever o de transició** (1/2 segle V aC)
- **Primer Classicisme o primer període clàssic** (2/2 segle V aC)
- **Segon Classicisme o Segon període clàssic** (segle IV aC)

3. Art prehel·lènic Micènic

La cultura micènica es va desenvolupar del 1600aC al 1200aC, a la Grècia continental. S'inicià amb l'arribada del poble dels Aqueus i finalitzà per causes relacionades amb la crisi Mediterrània per la invasió de nous pobles.

Aquest, era un poble guerrer, que vivia en ciutats emmurallades, formades amb grans blocs de pedra (ciclòpies). Eren majoritàriament un poble aristocràtic i militar, és a dir, gaudien d'una societat jerarquitzada.

Les ciutats més importants que van crear foren entre d'altres Tirint i Micenes, en la que destaca la seva acrópolis amb la Porta dels Lleons (1350-1300aC).

La porta dels lleons, acrópolis de Micenes. L'estructura descarrega el pes amb un triangle decorat amb dos lleons. Màscara funerària d'Agamèmnon, museu arqueològic Nacional d'Atenes.
La màscara formava part de l'aixovar funerari procedent de Micenes.

L'acròpolis, destruïda totalment, era un conjunt ordenat al voltant del **Mègaron**, estança rectangular tancada, un saló del tron probablement. La construcció gaudia d'un pòrtic amb columnes i un vestíbul, aquesta construcció serà exemple del futur temple grec.

Les tombes dels prínceps, anomenades "tholos", seran l'origen dels santuaris grecs. Aquestes tombes estaven cobertes per una falsa cúpula. Hi destaca una troballa funerària: l'anomenada "Màscara d'Agamèmnon", trobada per l'arqueòleg Schliemann, a la tomba del "tresor d'Atreu".

Pel que fa la ceràmica és més simple que la de l'art cretenc i obre la porta al període geomètric de la ceràmica grega.

4. Art prehel·lènic cretenc o minoic

L'art minoic és l'art que es va desenvolupar a l'illa de Creta, al mig de les illes gregues, entre el 2600aC i el 1400 aC, desapareixent per causes desconegudes. El seu nom prové del seu rei mític Minos. L'art cretenc destaca per la seva arquitectura, influenciada pels palaus del pròxim Orient. Dins aquest art podem diferenciar diverses fases:

Etapes

- **Prepalacial**
- **Primers palaus** (on destaquen el Palau de Cnossos i Faistos)
- **Segons palaus** (destaca la reconstrucció de palaus degut a la seva destrucció prèvia per un terratrèmol)
- **Postpalacial** (on s'inicia la decadència i domini d'aquesta cultura)

Característiques arquitectura

- Arquitectònicament destaquen com a edificis més importants **els palaus**, amb un pati central que serveix de punt de referència per la distribució de la construcció.
- El sistema constructiu és arxivat i com suport destaca la columna protodòrica amb fust llis, negre i vermell amb un diàmetre que augmenta des de la base. Pel que fa al capitell, el formen un àbac i un equí que seran el preludi de l'estil de l'ordre dòric.

Els palaus més importants foren **els de Cnossos, Faistos i Mallia**. Imatge del palau de Cnossos, Creta. La civilització cretense fou descoberta i estudiada per sir Arthur Evans, arqueòleg.

Característiques pintura

- Pel que fa a nivell pictòric, la cultura minoica destaca pels seus **frescos**, en la que les figures es troben resseguides amb una línia negra d'influència egípcia.
- Com a obres rellevants trobem el fresc dels dofins del Palau de Cnossos o el fresc de la Parisina datada del 1500 aC. L'últim aspecte a comentar fa referència a les peces de ceràmica d'aquesta cultura que s'inicia amb la ceràmica del Camares que utilitza motius d'animals marins i figures geomètriques.

Els frescos decoraven els interiors de les estances dels palaus, com en aquest cas, on s'observen els frescos del Palau de Cnossos, Creta.

5. Característiques cultura grega

Algunes de les característiques principals de la cultura grega són:

- La cultura grega és la base del món occidental.
- La seva màxima divulgació l'hem rebuda per part de la cultura romana. Com ja hem comentat en els apartats anteriors la cultura grega rep influència de les cultures prehel·lèniques.
- L'harmonia i la bellesa són pilars bàsics de l'art grec.
- La cultura grega es basava en l' **Antropocentrisme**, l'home és la mesura de totes les coses. Es busca la bellesa a partir de la proporcionalitat en relació a l'home.
- Tenien un gran domini del naturalisme, l'anatomia i l'espai tridimensional.
- La història de Grècia es divideix en 3 etapes: període fosc, període clàssic i hel·lenístic.
- Les ciutats s'organitzaven a partir de zones-ciutats comercials anomenades "**polis**". Aquestes ciutats no formaven un imperi polític ni militar si no que eren independents unes de les altres compartint però la mateixa cultura.
- La cultura grega és la base per la **democràcia** actual.
- L'expansió grega es basa en el comerç a partir de la fundació de **colònies**, que eren zones d'intercanvi comercial amb tribus costaneres.
- La religió es basava en divinitats humanitzades. Les celebracions religioses eren de caràcter panhel·lèniques- Jocs Olímpics.
- Tot i compartir una religió oficial, es basaven en la **filosofia** per donar respostes empíriques al marge de la mitologia.
- L'art grec destaca en arquitectura i escultura; pel que fa la pintura no trobem moltes referències. Únicament en podem destacar la decoració de figures negres i vermelles en la ceràmica.

"L'home és la mesura de totes les coses" Protàgores, filòsof grec (480-410 aC)

6.Arquitectura grega

- A diferència de l'arquitectura egípcia i mesopotàmica, que realitzaven edificis de proporcions colossals, els grecs creaven conjunts proporcionats amb **equilibri, harmonia i bellesa**.
- Arquitectura **arquitravada**: senzilla i uniforme basada en estructures horitzontals-verticals amb sostre a dues aigües.
- La **columna** (stylos) era la peça clau de l'edifici.
- El material característic del període d'esplendor és el **marbre** del Pentèlic (muntanya)
- Tot i tenir coneixement de l'arc i la bóveda prefereixen usar l'arquitrà, el dintell així com línies verticals i horitzontals per a la superposició d'elements fixos com columna (base- fust- capitell), l'entaulament, fris, cornisa, frontó...

Mnèsicles. Erectèon. (421-406 aC). Acròpoli d'Atenes.

Tot i la irregularitat del terreny i l'ús de les cariàtides, es pot observar perfectament l'arquitectura arquitravada típica de l'arquitectura grega.

6.Urbanisme i tipologies arquitectòniques

L'urbanisme va ser un element clau en l'estructura de les ciutats gregues, aquestes, estaven condicionades per diferents factors determinants:

- Les polis.
- la topografia del terreny de muntanya de la Península.
- La introducció de la democràcia, sobretot a la ciutat d'Atenes.
 - Les polis estaven organitzades a l'interior d'un espai entre muralles i a la zona més alta, anomenada **acròpoli**, és on es situaven els edificis de caràcter sagrat. Amb l'arribada de la democràcia les ciutats van anar creant nous elements urbanístics comuns de tipus social, econòmic i polític.
 - La part més important de la ciutat era la plaça pública, anomenada **àgora**. Allí s'hi celebraven assemblees polítiques, l'administració de justícia, transaccions comercials...
 - Les ciutats gregues es basaven en l'**urbanisme hipodàmic**, creat per Hipòdam de Milet. Aquest va projectar la reconstrucció de la ciutat del mateix nom (Milet), destruïda pels perses l'any 494 aC. La reconstrucció de la ciutat, es va basar en un **traçat ortogonal** amb carrers rectes que es creuaven en angle recte. Aquest model va servir per construir ciutats posteriors utilitzant aquest mateix sistema ortogonal.
 - L'urbanisme grec combinava l'estètica amb la funcionalitat dels espais públics. Els edificis de la ciutat complien diverses funcions com litúrgiques, civils, religiosa...
 - En l'etapa hel·lènica, es va passar a emprar un urbanisme més propagandístic que aconseguia que s'apreciés el poder del conjunt de la polis.

Tipologies arquitectòniques

A Grècia, s'hi van construir diferents tipus d'edificis i cada edifici complia una funció específica diferent. Tot i que en els següents apartats s'expliquen detalladament, en general podem classificar l'arquitectura grega en:

- arquitectura religiosa**, on bàsicament destaca el temple que fou l'edifici més important i dels que s'han conservat més exemples. En aquest apartat també hi trobaríem els altars, monuments funeraris...
- arquitectura civil**, on trobem els bouleutèria (edificis de representació política popular) i els ekklesiastèria (recinte on s'acollien les assemblees ciutadanes), així com les àgores, les stoaí i les acròpolis. Dins l'arquitectura civil podem parlar concretament de l'**arquitectura lúdica**, on destaquen sobretot els teatres i els estadis.

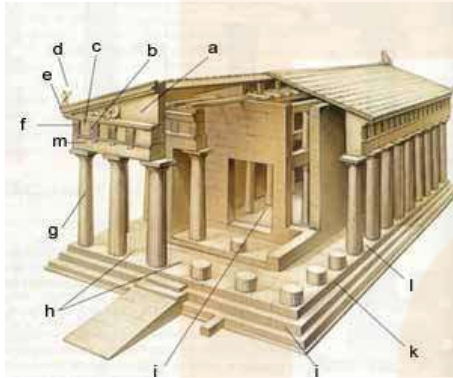

La situació dels diferents edificis dins de l'Acròpoli d'Atenes marcaven el recorregut per anar descobrint poc a poc els diferents edificis construïts en el recinte sagrat fins a arribar al Partenó, l'edifici culminant.

6.2. Arquitectura religiosa: el temple

L'arquitectura grega com hem vist era arquivada i es basava en la bellesa, la perfecció i equilibri. Més endavant veurem que hi havia diferents tipologies d'arquitectura, és a dir, podia ser religiosa, civil...en aquest apartat però, comentarem de manera específica l'arquitectura religiosa.

- L'edifici més emblemàtic era **el temple**.
- Tant l'exterior del temple com l'interior tenien la mateixa importància degut a que els rituals i les processons es feien a l'exterior, però la deïtat estava a l'interior del recinte.
- Es basaven en l'harmonia i l'equilibri. S'articulaven a partir de la repetició d'alguns elements per tal que fossin **proporcionals** a la mesura humana, evitant edificis colossals. Únicament durant l'etapa hel·lenística es va introduir la monumentalitat amb edificis religiosos més grans o noves tipologies com altars (ex. Altar de Pèrgam), monuments funeraris (monument de Mausol d'Halicarnàs).
- En principi eren de fusta, tot i que a partir del segle VII aC es va utilitzar la pedra, sobretot el marbre blanc. Aquest marbre blanc el policromaven de diversos colors com el blau, vermell, daurat...tot i que amb el pas dels segles s'ha perdut.
- Els temples es construïen en terreny elevat i sagrat i s'hi arribava per unes portes i escales anomenades " propileus", l'entrada.

L'exterior dels temples grecs estaven formats per 4 parts determinades:

1. **Estereobat (j)** (base formada per esglaons) i estilobat (k) (graó superior de l'estereobat).
2. **Columna (g)**, element de suport format per: la base, fust (part de la columna entre que descansa l'arquiteu).
3. **Entaulament**, format pel l'arquiteu (m) (part inferior de l'entaulament, descansa s'obre el fris (f) i el frontó (a)).
4. **Frontó (a)**, de forma triangular i format pel timpà que podia estar decorat amb relleus.

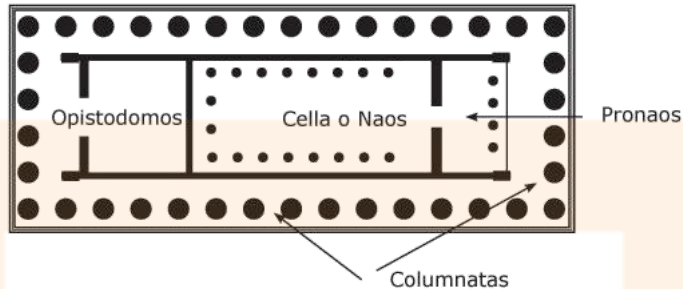
a) frontó, b) triglifs, c) mètopes, d) acroteris, e) cornisa, f) fris, g) columnes, h) pòrtic o pronaos, i) naos, j) estereobat (dos graons), k) estilobat, l) peristil (pòrtic lateral), m) arquiteu

En el següent enllaç podeu veure un vídeo explicatiu sobre les parts d'un temple grec:

6.3. Estructura i tipus de temples

- L'estructura dels temples grecs deriva del megaron micènic.
- És de planta rectangular
- Es divideix en tres parts: a) **pronáon** (pòrtic d'entrada), b) la **naós** o **cel·la** (residència de la deïtat i lloc de culte) i c) **l'opisthódomos** (dependència posterior que no comunica amb la cel·la on de vegades s'hi guardava el tresor del temple).

Classificació temples

Els temples estaven decorats amb columnes a l'exterior, segons aquestes els temples els classifiquem de la següent manera:

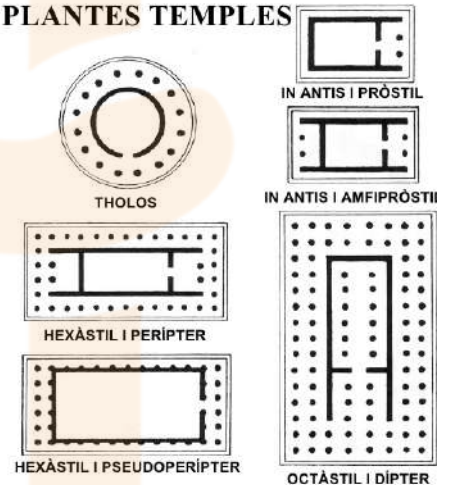
A) en funció de la distribució i nombre de columnes:

- **In antis:** el temple només tenia dues columnes d'accés a la pronáon.
- **Pròstil:** Únicament columnes davant de la pronáon.
- **Amfipròstil:** El temple tenia columnes al davant i al darrere
- **Perípter:** Les columnes es situaven al perímetre de la cel·la
- **Dípter:** El temple estava envoltat de dues fileres de columnes
- **Pseudoperípter:** les columnes estan adossades al mur.
- **Thólos:** La planta del temple és circular

B) en funció del nombre de columnes: el nombre de columnes sempre havia de ser parell, i segon el nombre eren:

- **Tetràstil:** de quatre columnes
- **Hexàstil:** de sis columnes
- **Octàstil:** de vuit columnes
- **Decàstil:** de deu columnes

PLANTES TEMPLES

6.4. Ordres arquitectònics grecs

Tot i tenir una estructura en comú, els edificis grecs segons la forma i la decoració ornamental de la que constaven, es van determinar en 3 ordres arquitectònics. La diferència venia donada bàsicament per la forma del capitell, en el fust i en l'entaulament:

Elements ordre dòric

- Segle VII a.C.
- **Columna:**
 - sense base. Hi trobem l'estereòbata que és el sòcol sobre el qual s'aixeca l'edifici i l'estilòbata que és el sòcol sobre el que s'aixeca la columna.
 - Fust d'arestes vives. Format per la superposició de les peces anomenades tambors.
 - Capitell senzill sense decoració: collarí- equí- àbac. El collarí és la peça que separa el fust del capitell. L'equí la que permet el pas d'una forma circular a una quadrada i l'àbac és la peça superior del capitell sobre la que descansa l'arquitrau.
- **Entaulament** format per l'arquitrau, el fris i la cornisa.
 - Arquitrau llis
 - Fris format per: mètopes (espai quadrangular amb relleus esculpits) i tríglifs (plaques adornades amb tres bandes o estries verticals).
 - La cornisa era simple
- **Frontó:** Al seu interior hi trobem el timpà que podia estar decorat amb figures escultòriques. També hi trobem acroteris i gàrgoles completant la decoració
- Aquest ordre fou utilitzat en els principals edificis de l'acròpolis d'Atenes.

Ictinos i Cal·ícrates. Partenó o temple d'Atena. Acròpoli d'Atenes

Elements ordre jònic

- Segle VI a.C.
- **Columna:** incorpora una base formada per dues motlures. La convexa anomenada Tor i la còncava anomenada Escòcia.
 - Fust acanalat, amb els cantells plans i més esvelt que l'ordre dòric.
 - Capitell amb dues volutes en espiral.
- **Entaulament:** format per l'arquitrau, fris i cornisa.
 - L'arquitrau estava format per tres franges paral·leles sobreposades.
 - Fris sense divisions, decorat o bé amb relleus o amb pintures.
 - La cornisa era més elaborada i poc sortint.
- **Frontó:** també hi podem trobar gàrgoles i acroteris
- Utilitzat des de l'època clàssica.

Cal·lícrates. Nike Àptera o Atena Nike. Acròpoli d'Atenes.

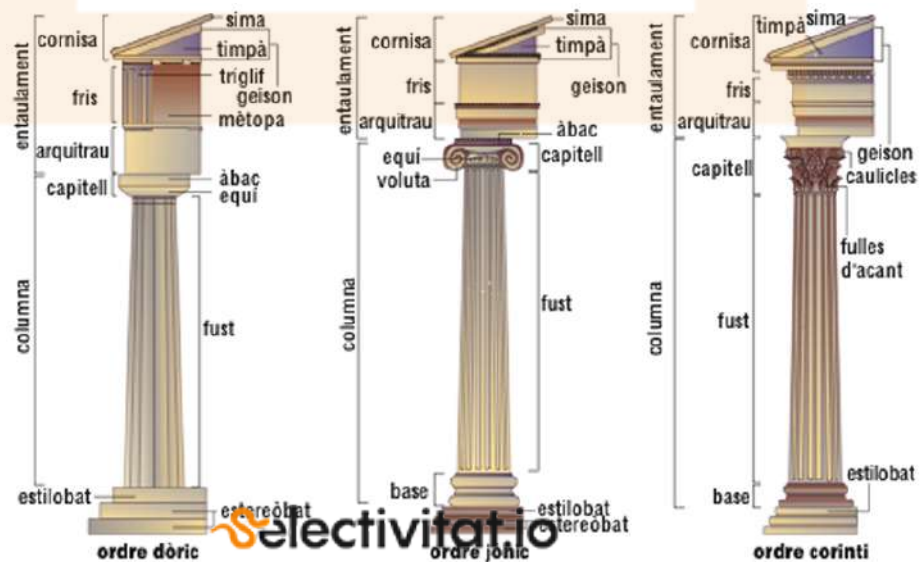
Elements ordre corinti

- Segle IV a.C.
- **Columna:** Mateixa estructura que l'ordre jònic tot i que el fust era més esvelt.
 - la mateixa base que l'ordre anterior
 - Fust més esvelt que l'ordre jònic.
 - capitell decorat amb fulles d'acant
- **Entaulament:** format per l'arquitrau, fris i cornisa.
 - L'arquitrau estava format per tres platabandes.
 - Fris: mateixa estructura que l'anterior ordre.
 - Cornisa: mateixa estructura que l'anterior ordre.
- Utilitzat des de l'època hel·lenística, és el més estilitzat.

Anònim. Temple de Zeus Olímpic. Atenes

Esquema ordres arquitectònics

6.5. Arquitectura lúdica i civil

A Grècia, al marge de l'arquitectura religiosa, s'hi van construir diferents tipus d'edificis. Com hem vist segons la seva funció els podem classificar en un tipus d'arquitectura o altre.

Arquitectura lúdica

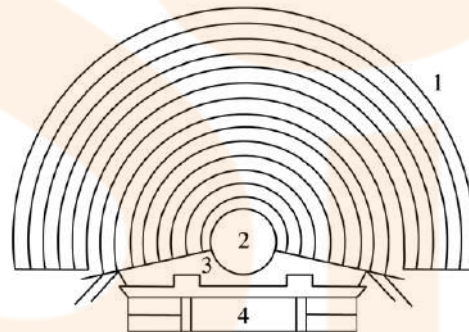
Dins la tipologia arquitectònica civil, podem parlar concretament de l'arquitectura lúdica en la que hi destaquen bàsicament:

- els **estoa**, que eren pòrtics oberts que servien per emmarcar la plaça pública (àgora)
- els **estadis** on es feien competicions atlètiques (com en el cas de l'estadi de Delfos)
- els **hipòdroms** on es feien curses de cavalls i de carros
- els **gimnasos o palestres** on es practicaven exercicis de lluita

Tot i això l'edifici públic a destacar per sobre la resta és el teatre:

Teatres

- Els teatres eren uns edificis de caràcter lúdic destinats a representacions teatrals i dramàtiques, com les tragèdies d'autors com Esquilo, Sòfocles o Eurípides.
- La seva construcció aprofitava el desnivell del vessant del terreny per construir les grades.
- Tenia forma semicircular
- Un teatre grec constava de les següents parts:
 - 1) **Grades o càvea**: pendent amb grades on es situa el públic. En uns inicis les grades eren de fusta i posteriorment es contrueixen de pedra. També s'anomena Koilon
 - 2) **Orquestra**: part central i circular del teatre on es situava el cor
 - 3) **Proesceni o proskénion**: Espai al davant de l'escena, més elevat on actuen els actors.
 - 4) **Escena**: Edifici tangent a l'orquestra que actua a mode de teló de fons.

El teatre d'Epidaure a l'esquerra i l'estructura d'un teatre grec: 1. Càvea 2. Orquestra 3. Proesceni 4. Escena

Arquitectura civil

Com arquitectura civil pròpiament dita hi podem destacar sobretot

- **bouleutèria**: edificis de representació política popular, amb una estructura basada en els teatres
- **ekklestasiastèria**: tenien la finalitat d'acollir la celebració de les assemblees ciutadanes.

7. Escultura grega

Algunes dels trets més característics de l'escultura grega són entre d'altres:

- L'escultura grega, així com l'arquitectura es basava en la **recerca de la bellesa** i la realitat.
- La temàtica de l'escultura grega gira entorn a la **representació humana** (ja siguin deus/deesses, atletes, sacerdotesses, herois de la mitologia clàssica...)
- Representa la bellesa a partir de **cànons** (de la mateixa manera que a l'arquitectura s'usen els ordres)
- Els materials més utilitzats foren el **marbre, el bronze i la fusta**. Pel que fa al marbre que era el material preferit pels escultors, provenia en gran part de les canteres de la muntanya del Pentèlic a l'Àtica . Pel que fa al bronze al ser un material fungible es va reutilitzar en èpoques posteriors per armament pel que ens hem de basar en les restes de còpies que van realitzar els romans tot i que no són del tot fidels ja que per estabilitzar l'escultura hi podien afegir elements nous. També van utilitzar per realitzar escultures fusta revestida d'or i ivori (el que coneixem com escultures criselefantines) i eren destinades per la decoració interior dels temples.
- Les escultures eren **policromades** però ens han arribat monocromes pel desgast de la llum i els anys han fet en el color.
- La funció de la majoria de les escultures gregues era la de decorar monuments públics i santuaris.
- Les primeres escultures es daten del segle VIII a.C. i eren petites figures de marfil, terracota o fang i de caràcter religiós o votiu, per donar gràcies als déus. També trobem les xoànon, escultures de culte fetes de fusta.
- L'escultura grega es manifesta en dues tipologies: **relleu i escultura exempta**.
- L'escultura grega es divideix en 3 **períodes: arcaic, clàssic i hel·lenístic**.

El relleu fou utilitzat per a la decoració dels timpans i frisos dels temples. Pel que fa l'escultura exempta fou la que marcà el ritme i evolució de les característiques de l'escultura grega a partir dels conceptes com equilibri, simetria, moviment...

7.1. Períodes escultura grega: període arcaic

Quan parlem dels períodes de l'escultura grega hem de partir de la base que prèviament existeix l'anomenat període geomètric en el que cap al segle VIII a.C. sorgeixen petites figures religioses de terracota, marfil...també és l'etapa de les anomenades xoànon de fusta (amb funció relacionada al culte).

Posteriorment en el segle VII a.C. l'art grec influenciat per l'art egipci evoluciona a una escultura monumental. És a partir d'aquesta revolució monumental que **podem dividir l'art grec en tres etapes: l'art arcaic, clàssic i hel·lenístic.**

Període Arcaic (segles VII-VI a.C.)

- Aquest període rep influència de les cultures orientals, sobretot l'egípcia.
- És una escultura basada en el **hieratisme** de les faccions, **la rigidesa i la frontalitat** del cos. Els braços adossats al cos i peu avançat són característiques de l'etapa.
- Per crear les figures es basaven en la juxtaposició dels elements anatòmics de les figures. Pel que fa al rostre es basaven en la geometria.
- Les figures més representatives de l'etapa són els **koúroi** (atletes nus, en singular koúros) i les **kórai** (en singular Koré) que eren sacerdotesses vestides.
- Posteriorment aquestes escultures evolucionen allunyant-se de la influència d'Orient i apropant-se més al naturalisme de les figures. En aquesta etapa s'avança en la recerca de la perfecció anatòmica però la codificació de les figures marca l'etapa.

Alguns exemples a destacar d'esquerra a dreta són: 1-La dama d'Auxerre (s.VII a.C.)Musé du Louvre, Paris. 2- Cleobis i Bitó (s VI a.C.), Museu de Delfos, Grècia. 3 i 4 Kouros d'Anavyssos i Kore del pèplum, Museu arqueològic Nacional (Atenes) i Museu de l'Acròpoli (Atenes). 5 -L'efebus de Crítios (480a.C) Museu de l'Acròpolis, Atenes. En els exemples podem veure clarament el cos rígid o les faccions hieràtiques, tot i això es veu la lleugera evolució en detalls com el moviment de les cames o en el cas de l'Efebus l'expressió i el moviment més natural de la figura apropant-se a l'etapa clàssica.

7.2. Períodes escultura grega: període clàssic

Període clàssic (segles V-IV a.C)

Posteriorment al període arcaic trobem el període clàssic que es subdivideix en dues etapes, tot i que hi ha autors que ho fan en tres. La majoria d'autors enumeren el període clàssic i un segon moment com a segon classicisme o postclàssic. Per contra hi ha autors que ho fan en tres i inclouen una etapa prèvia anomenada període sever que explicarem a continuació.

a. Període clàssic sever

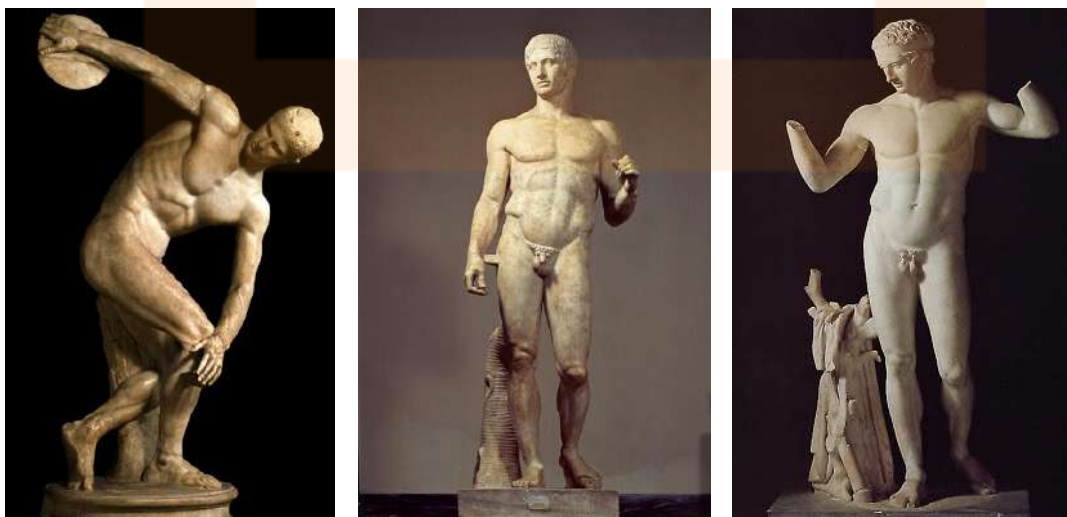
- El primer període que els autors destaquen en l'evolució de l'escultura grega és l'anomenat Període Sever. En aquesta etapa encara està marcada per la rigidesa de les figures tot i que comença a destacar amb uns primers indicis de moviment i naturalisme, per exemple com s'observa en l'Auriga de Delfos en el moviment que s'entreveu al cap i als peus.
- Simplificació dels cabells, estudi anatòmic..

Algunes exemples de l'estil sever són d'esquerra a dreta: **1- L'auriga de Delfos**, Museu arqueològic, Delfos (Grècia) **2- Zeus del cap d'Artemisi**, arqueològic Nacional, Atenes **3- Els guerrers de Riace**, Museu arqueològic, Reggio de Calàbria (Itàlia) **4- Naixement d'Afrodita del Tron Ludovisi**, Museu Nazionale Romano, Roma.

b. Període clàssic (pròpiament dit)

- Recerca de l'ideal de bellesa i naturalitat.
- **Idealització de la bellesa** i preocupació per reproduir l'anatomia humana de forma equilibrada. Tot i això de vegades aquest fet crea contradiccions on el cos està fent un gran esforç que no es reflecteix en l'expressió de la cara (ex. Discòbol, de Miró).
- Es perd la rigidesa i la frontalitat de l'etapa anterior.
- **Introducció del moviment** a partir de l'ús del *contrapposto* on la figura té una meitat tensa i l'altre distesa trencant la simetria i creant un equilibri en l'obra.
- Domini de la tècnica escultòrica. **Utilització de cànons** per trobar relació-proporció matemàtica entre les parts de la figura- Policlel el Vell utilitzà el cànon 1/7 en obres com El Dorífor o el Diadumen.
- Els grans escultors per excel·lència d'aquesta etapa són: **Policlel, Miró i Fídies**. Aquest últim fou l' autor dels relleus del Partenó o les obres de l'Acròpoli d'Atenes per ordre de Pèricles. Els relleu de Fídies destaquen pel seu moviment i l'adaptació natural de les figures al timpà.

Discòbol, Miró (460a.C.còpia romana)

Dorífor, Policlel el Vell (450-440a.C.)

Diadumen, Policlel el Vell (430a.C) còpia romana,

romana,

selectivitat.io

Museu Nazionale Romano, Roma.
d'Atenes.

(còpia romana) basat en el cànon 1/7 marbre .Museu Arqueològic Nacional

- Si un escultor però destacà fou Fídies, autor dels relleus del Partenó així com l'estàtua criselefantina d'Atenea.

A l'esquerra on podem observar diversos plans, **Processó de les Panatenees**, Fídies (442-438a.C.) marbre. Musé Louvre, Paris. A la dreta, **Dionís, Dèmeter, Kóre i Àrtemis**, del frontó oriental del Partenó (British Museum, Londres) també obra de Fídies on es pot observar que l'escultor adaptà les figures de marbre a la forma triangular del timpà.

c. Període postclàssic o segon classicisme

- Aquesta etapa s'inicia cap a finals del segle IV a.C. quan comença a esgotar-se la idea de la representació com a home ideal. **Tendència al realisme**
- **Evolució del moviment.** Utilització de la *corba praxiteliana*, en aquesta la figura es recolza en una cama i l'altre queda flexionada produint un desnivell de malucs i una línia compositiva molt marcada en forma de s invertida..
- Els escultors en aquesta etapa es centren en plasmar els **sentiments i les emocions** dels rostres de les escultures.
- Els grans escultors d'aquesta etapa són: **Praxíteles** (escultor del primer nu i creador de la corba praxieliana), **Escopes** (destaca introduint el moviment violent i el *páthos*, és a dir, els sentiments lluny de l'idealisme representat fins al moment) i **Lisip** (autor del retrat d'Alexandre el Gran. Lisip utilitzava el cànon 1/9 que tot i que empetitia el cap tenia present que les obres s'esculpien per ubicar-les en podis més alts).

Hermes i Dionís infant, Praxíteles (350a.C.) marbre. Museu d'Olímpia, Grècia. En aquesta escultura Praxíteles tingué problemes per representar l'infant amb una proporció adequada, ja que no era habitual representar nens. A la dreta, la còpia romana de l'**Afrodita de Cnidos** (350a.C) marbre, al Musei Vaticani, Vaticà. Amb aquesta obra de Praxíteles ens trobem davant la primera representació d'un nu femení públic.

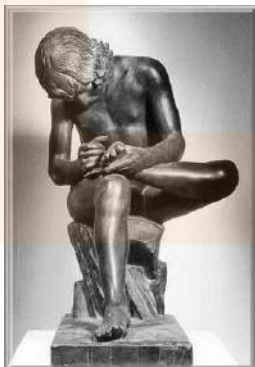
7.3.Períodes escultura grega: període hel·lenístic

Un cop vistos els períodes arcaic i clàssic (amb les seves subdivisions) és hora d'estudiar el període hel·lenístic que trenca amb els cànons i l'equilibri clàssic.

- Etapa marcada per l'**expansió d'Alexandre el Gran** per Orient.
- **Mort d'Alexandre el Gran** l'any 323a.C. fet que ocasiona la competència de les monarquies i ciutats de l'Imperi.
- Gran **perfecció en la representació de la realitat** escultòrica.
- Les formes s'allunyen de la serenitat clàssica (tot i que encara és present) per representar-se caracteritzades per la **tensió i el moviment**.
- **Influència d'elements orientals** a la cultura grega, fet insòlit ja que fins el moment Grècia no havia rebut influència prou significativa de cap altre cultura.
- **Monumentalitat** en les obres com es veu en exemples tal com l'altar de Zeus a Pèrgam, el temple d'Antíoc I o el mític colós de Rodes.
- Sorgiment de tallers especialitzats d'escultors així com **escoles** com a Alexandria, Atenes, Rodes o Pèrgam.
- Utilització del **páthos** per plasmar expressivitat i el patiment en les figures.
- **Nova temàtica** com grups escultòrics, retrat, escenes quotidianes, vells, el cos nu femení, nens, moribunds...temes que fins el moment no s'havien treballat pel fet que no es contemplaven dins els cànons clàssics.
- Roma inicia la seva expansió i incorpora els coneixements grecs a la seva cultura. És aquest fet el que genera que moltes de les escultures que ens han arribat siguin còpies romanes.

Anònim **Afrodita de Melos** (150a.C.)marbre. Musée du Louvre, París .A la dreta la **Victòria de Samotràcia** (200 a.C.), Musée du Louvre, París. En les dues escultures podem apreciar com en l'etapa hel·lenística es representa la tensió, el moviment i la sensualitat en les figures esculpides.

Alguns exemples de còpies romanes que han arribat als nostres dies d'esquerra a dreta: Anònim. **1. La lliçó de Pan a Dafnis** (s.II a.C, còpia romana), marbre, Museo Archeologico Nazionale, Nàpols. Ànònim. **2. El nen de l'espina** (s.II - I aC, còpia romana), marbre. Musei Capitolini, Roma. Agesandre, Polidor i Atenodor, **3.Laocoont i els seus fills** (s.II aC) marbre, Musei Vaticani, Roma. Escola de Pèrgam (possiblement Epígon), **4.Gàlata moribund** (230 aC, còpia romana), marbre, Musei Capitolini, Roma.

8.Ceràmica

Així com hi ha poques mostres conservades de pintura grega, per contra podem gaudir d'una gran quantitat d'exemples de decoració ceràmica ja sigui en forma de plat, vas, àmfora...

Dins la ceràmica hi distingim tres períodes : ceràmica geomètrica, la ceràmica arcaica i la clàssica.

1. Ceràmica geomètrica (segles X-VIII a.C)

- Influència de la ceràmica micènica.
- Decoració a base de sanefes geomètriques i lineals en franges paral·leles.
- Figura humana esquematitzada. No és fins el segle VIII a.C. que comença a destacar.

2. Ceràmica arcaica (segles VII-V a.C)

- Figura humana més detallada i més gran.
- Podem diferenciar entre:
 - **ceràmica de figures negres**: el fons és vermell i les figures negres representen escenes mitològiques dels poemes èpics d'Homer.
 - **ceràmica de figures vermelles**: el fons és negre i les figures vermelles representen escenes de la vida quotidiana. Són figures més reals i detallades.

3. Ceràmica clàssica (segle V a.C)

- Predomini de la ceràmica vermella.
- La representació de la figura passa a ocupar tot l'espai de la composició.
- Representació més detallista amb l'ús de tècniques ja pictòriques.

1. Ceràmica geomètrica

2. Ceràmica de figures negres

3. Ceràmica de figures vermelles

9. Mosaic

El mosaic és una tècnica emprada pels grec l'origen del qual es remunta a Mesopotàmia

Consisteix en la decoració de terres o murs ja fossin públics o privats a partir d'un fons de ciment en el que s'hi incrustaven peces petites de pedra. Segons com fossin aquestes podem diferenciar entre:

- **Mosaic de còdols:** mosaic fet amb pedres petites naturals, blanques, de rius secs i platges. Podien estar acolorides. La temàtica que ens ha arribat són exemples d'escenes mitològiques i caça.
- **Mosaic de tessel·les (*opus tessellatum*):** mosaic fet amb peces petites de pedra de colors i tallades de forma més o menys regular. Aquestes peces són anomenades tessel·les. Poc a poc aquesta tècnica va anar evolucionant i les peces es van anar tallant més fins a fer-se molt petites (0.5- 1cm. La tècnica utilitzada en aquest mosaic format per tessel·les tan petites s'anomena *opus vermiculatum* i el seu resultat permet perfilar i marcar el contorn de les figures. Les dues tècniques realitzades amb tessel·les van ser utilitzades més tard per la cultura romana.

A la dreta **Caça del Lleó** (330-300 a.C.), Pel·la. Un dels exemples que ens han arribat de la tècnica del mosaic de còdols. A l'esquerra, un detall d'un mosaic amb la tècnica de tessel·les de la Casa dels Dofins (s.II a.C.) a Delos.

10.Obres PAU- Grècia

El següent llistat d'obres, deu en total, són aquelles que entren a les PAU en relació al període d'època clàssica grega. Recordeu que podeu consultar l'anàlisi de cadascuna al llibre de fitxes del llibre de text.

Arquitectura grega

- Acròpoli: Partenó, Erectèon i temple d'Atenea Nike (a l'examen s'ha d'analitzar únicament 1de les 3 de tot el conjunt de l'Acròpoli).
- Teatre d'Epidaure
- Altar de Zeus a Pèrgam

Escultura grega

- Kore del pèplum
- Discobol de Miró
- Dorífor de Policlet
- Guerrers de Riace
- Hermes amb nen Dionís infant de Praxítel·les
- Victòria de Samotràcia
- Laocoont i els seus fills

L'ART GREC (CONTEXT HISTÒRIC)

Basada en la del professor A. Nuñez

L'ARQUITECTURA

ARQUITECTURA GREGA

Presentació basada en la del professor A. Nuñez

L'Arquitectura Grega

L'ESCULTURA

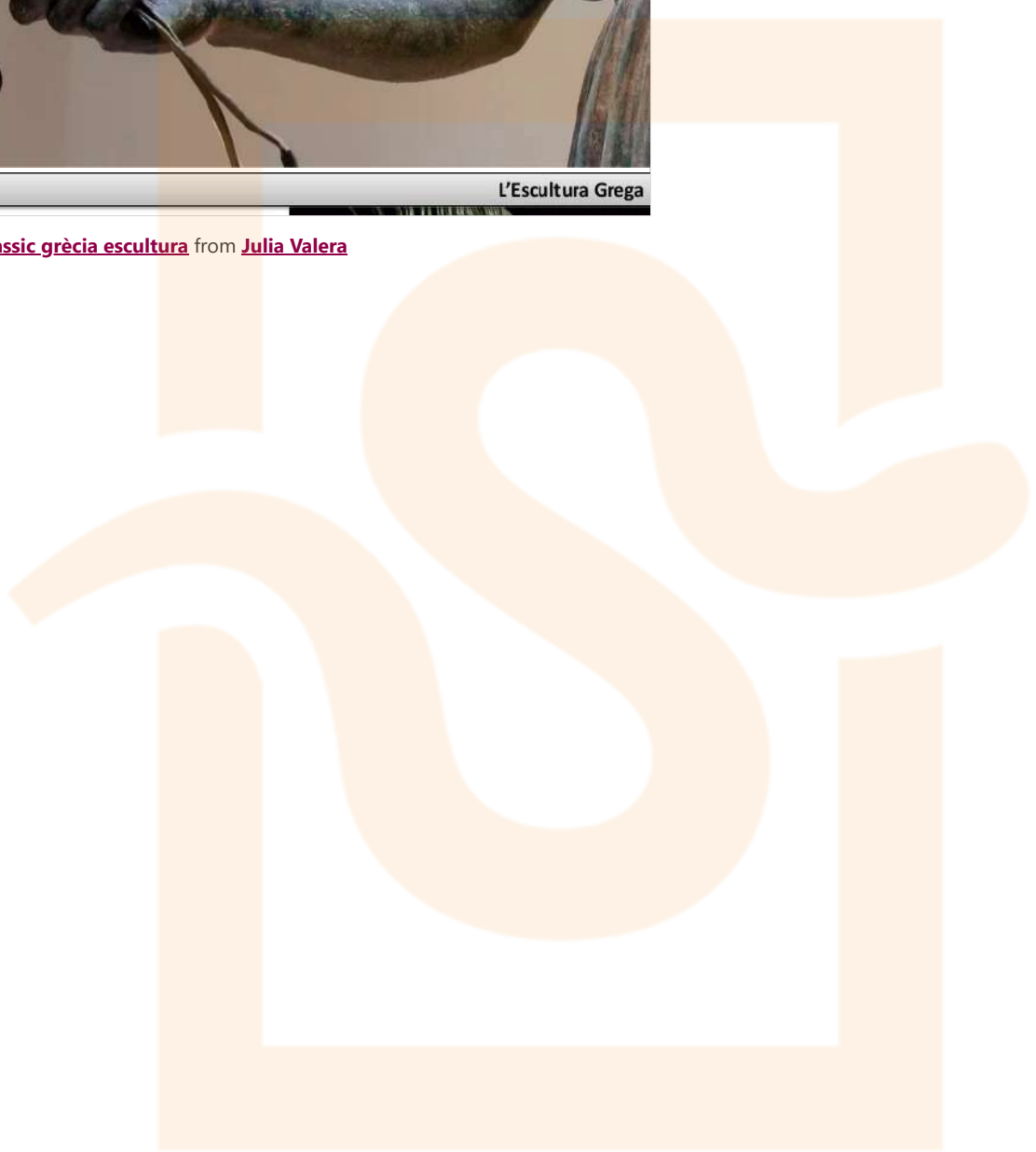
ESCULTURA GREGA

JÚLIA LÓPEZ VALERA. Basada en la del professor A. Nuñez

L'Escultura Grega

[03. art clàssic grècia escultura](#) from [Julia Valera](#)

11. Vídeos i webs ampliació art grec

A continuació us enllaço diverses pàgines on trobareu vídeos amb informació relacionada amb el lliurament; al final de la pàgina a més hi trobareu adreces web específiques d'art grec:

El següent vídeo és una classe magistral de la Universidad de la Rioja. L'explicació és una ampliació dels continguts del lliurament i un anàlisi del Partenó. En cap cas s'exigirà el nivell de continguts del vídeo, és contingut de suport.

El següent vídeo és una explicació sobre les parts d'un temple grec.

Llistat pàgines web Art Grec

- [British Museum de Londres](#)
- [Museo Archeologico Nazionale de Nàpols](#)
- [Museu Arqueològic Nacional d'Atenes](#)

Presentacions de repàs art grec

